

avontuur. De adjak is de Indische wilde hond, die aan 't stoeien was met een groot en oud wild zwijn; het spelletje duurde uren lang tot in de duisternis en kon al dien tijd worden bescied door den schrijver, die op de terugtocht in de schemering bovendien nog 't geluk had een troepje banteng's van nabij waar te nemen. Het geschiedde ergens aan de Zuidkust van Java.

Onder Korte Mededeelingen zijn foto's van de verdedigingshouding van *Dryophis prasinus*, de bekende dunne spitse groene boomslang, die giftig is, maar voor den mensch ongevaarlijk. De dunne hals wordt daarbij tot drievoudige breedte opgeblazen. Verder een afbeelding van een sterk vertakte klapper en nog weer berichten over gelijktijdig rhytmisch lichtgeven van lichtkevers.

J. Hs.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

De nieuwe Jaargang. — Met ingang van de volgende aflevering, de eerste van onze 36e jaargang, zal De Levende Natuur **geheel op kunstdruk-papier** worden gedrukt. Vooral onze fotografische medewerkers zullen den uitgever voor deze verbetering dankbaar zijn, want de foto's komen daarop toch ongetwijfeld op z'n voordeeligst uit!

J. Hs.

Een eksterpaar aan het nestbouwen. — Aan den overkant van de singel, waaraan ik woon, staat een loofbos. Van mijn woning uit heb ik op een deel er van vrij uitzicht; ook van mijn rustbed heb ik dit. En daar ik van 't voorjaar in de tijd, dat er vogels aan 't nestelen waren, gewoonlik ontijdig vroeg en lang begon wakker te liggen, had ik de gelegenheid, mij als tijdverdrijf zeer welkom, een deel van de vogelwereld in de vroegte bij zijn doen en laten te kunnen gadeslaan.

Ik deed dit meer in 't bijzonder met een eksterpaar. In de tweede helft van Maart hield het zich zeer veel op in een paar essenbomen, die staan aan de alleruiterste rand van het bos, die voorbij mijn huis loopt. Een groot gedeelte van de dag ging het daar kruin in kruin uit, tak op en tak af.

Op 24 Maart bespeurde ik, dat ze er waren begonnen te nestelen. Sindsdien heb ik ze zoveel mogelijk in hun bezigheden gevolgd, wat ik geruimen tijd doen kon, daar essen zeer laat hun bladeren krijgen. Steeds om 5 uur ongeveer in de morgen zag ik ze reeds in de weer komen. De zon kwam toen pl.m. half zes op, zoodat ze dus hun bezigheden reeds begonnen bij het eerste gloren van de dag, wat ze teneinde toe zijn blijven doen. De merels waren echter nog vroeger bij de hand; zij begonnen nl. steeds reeds te zingen bij de eerste schemering. Eerst was dan het werk der eksters niet in volle gang. Dit had eerst een half uur later ongeveer plaats. Vermoedelijk werd de eerste tijd gebruikt voor het ontbijt en brachten ze alleen zo nu en dan slechts eens een geschikt takje, dat ze zo tussen de bedrijven door ongezoekt tegenkwamen, naar het nest. Eens op een morgen hing er een dichte mist, toen begon het werk eerst na dat deze wat was opgetrokken. Ook bij regen, als die althans zwaar was, werd niet gearbeid.

Getrouw aan de gewoonte van de eksters, om zich graag aan de kanten der bossen op te houden, zochten ook zij daar zo lang mogelijk hun bouwmaterialen. Ze lieten zich gewoonlijk uit hun boom vallen en zochten dan blijkbaar alleen aan de kant van het bos naar takjes, want gewoonlijk zag ik ze daarlangs terugkomen en wel uit dezelfde richting waarin ze verdwenen waren. Beiden volgden bij 't gaan en komen meestal dezelfde richting. Dit weg- en terugvliegen, nu eens links dan weer rechts, hebben ze vrij wel steeds volgehouden. Zelden zag ik ze in het bos neerstrijken of er overheen gaan of afkomen. Blijkbaar hielden ze de boskant tot het einde toe er van, om dan verder het veld in te trekken. De kom der gemeente werd ook zeer gemedend. Slechts één keer heb ik er een

overheen zien aankomen. In het begin, toen het bouw materiaal nog dicht bij te vinden was, duurde de tijd tussen gaan en komen niet langer dan 3, 4 of een minuut of 5. Terwijl de eerst aangekomene bezig was met zijn medegebracht takje te ordenen, legde de tweede aangekomene het zijne bij hem neer en ging dan onmiddellijk weer terug. Zo werkte ieder op zijn beurt als opperman. Op die wijs ging het, althans in het begin, toen het nest nog heel klein was. Later, als het wat groter geworden was, zag ik ze veelal tegelijk aan 't bouwen. Onafgebroken en zeer ijverig ging het werk zo door gedurende ruim een uur of drie achtereen. Dan trad blijkbaar een schafttijd in, die enkele uren duurde, en waarin ze, precies als in het vroegste van de morgen, slechts af en toe maar eens met iets kwamen aandragen. Des avonds hield het werken ongeveer een uur vóór zonsondergang op, waarschijnlijk om dan vóór de nachtrust nog wat voedsel te zoeken.

Aldus ging het dagelijks zo door tot 14 April. Toen scheen het nest, nadat er pl.m. 20 dagen aan gewerkt was, klaar te zijn. Slechts een enkele maal toch zag ik daarna in 't begin nog een vogel verschijnen, wat wel het wijfje zal geweest zijn, om een ei te leggen.

Later trad er weer wat meer drukte in, veroorzaakt zeker door het mannetje, dat het broedende wijfje kwam voeden. Na 3 Juni heb ik niets meer van de eksters vernomen. De jongen schenen toen uitgevlogen, zodat het hele bestel van het ouderpaar ongeveer een 70 dagen in beslag genomen heeft.

Roeken, die in de stad Groningen aan het nestelen waren, zag ik eens fladderen om iepenkruinen, er takjes, vermoedelijk dode, afrukken. Mijn eksters heb ik dit afrukken ook tweemaal zien doen. Zij deden het niet in fladderhouding, maar zittend op een tak van de boom, waarin ze hun nest hadden. Roeken stonden bij hen niet in een beste reuk. Eens zag ik beide eksters naar hun nest komen aanvliegen op korte afstand gevolgd door een roek, die hun nest trachtte te benaderen. Hij werd echter zo duchtig te lijf gegaan, dat hij vrij spoedig afdeinsde. Zij hadden blijkbaar zijn roofplannen wel doorzien.

Winschoten.

W. W. SCHIPPER.

Naschrift. Bekend is, dat eksters niet zelden gebruik maken van voorjarige nesten. Daarvoor is het dan natuurlijk wenselijk, dat deze ook na de broedtijd zoveel mogelijk in goede staat blijven. Welnu, mijn paar zag ik dan ook later niet zelden een kijkje komen nemen, hoe het er met 't hunne voorstond, en gedurende de hevige storm van Zaterdag op Zondag, 22 en 23 November, waren ze weer druk bezig, om de schade, die er werd aan toe gebracht, onmiddellijk te herstellen.

AANGEBODEN:

Ter overname: Dr. L. Reinhardt „Van Nevelvlek tot Mensch" 3 deelen (in linnen banden). à f 2.50 per deel.

Adres: A. JOMAN, Vermeerstraat bij Amersfoort.

„Le Soleil", par A. Brester Jz. „Les phénomènes les plus importants, leur littérature et leur explication, préparé à la publication par les soins du Dr. T. van Lohuizen: illustré, La Haye, 1924. Gebonden exempl. van f 18.50 voor f 11.—. Franco.

Br. aan KEES VERSLUYS, H. Tollensstr. 10a, Dordrecht.

Fabre, Souvenirs entomologiques, Band 1, 2, 3, 4 (Hymenoptera); 9, 10 (Spinnen, kevers), linn. voor f 7.—; A. Wigand, Der Darwinismus und die Naturforschung, Newtons und Cuviers, 3 dln., 1280 pag., 1874-'77 voor f 4.00; Adolf und Karl Müller, Tiere der Heimat (zoogd. 294 pag., Vogels 364 pag.), 48 gekl. pl. 1897, kwarto, linn. voor f 6.—; K. Kraepelin, Einführung in die Biologie, 340 pag. 387 Abb. 1919, geb. voor f 1.50; Portielje en Abramsz, Het Artisboek, 2 dln., 600 pag. met talr. foto's, kwarto, linn. voor f 6.50; Schmiedeknecht, Die Hymenopteren, Mitteleuropa's 1e Aufl. 1907 pag. 395-einde, bevat alles van gal-, sluip- en bladwespen, geb. 3.—; Vogel, Taschenbuch der Photographie, 336 pag. 190 Abb. und Tafeln. 1909, linn. f 1.—; Hoffmann, Kunst und Vogelgesang, 230 pag. mit zahlr. Notenbeispielen. 1908, linn. voor f 2.25; Aplanatische loupe van Busch, vergr. 10 X voor f 4.—. Alles als nieuw. Antwoord binnen 8 dagen, anders verkocht.

Adres: B. E. BOUWMAN, Bilthoven.